

О Г Л А С

Шумадијска пчеларска подружина
из Крагујевца јевтино продаје
саднице медовитог дрвећа и шибља

У Земуњу, Децембра 1932.

Под високом заштитом
Њег. Краљ. Вис. Наследника Престола Петра.

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Број 12	Излази једанпут месечно Уредник: КОСТА СЕПЕРОВАЦ вероучитељ грађанске школе.	Година XXIX.
------------	--	-----------------

МИР БОЖИЈИ! ХРИСТОС СЕ РОДИ!

*Срешан Божић свима сарадницима и читаоцима
жели*

Уредник „Српског Пчелара„

Др. С. Грозданић, Ср. Карловци

Пчеларство у Ср. Карловцима и околини.

І. У В О Д

Сремски Карловци са својом ближом и даљом околином претстављају врло карактеристичан пчеларски крај. У овоме крају рационално пчеларство се развија већ око 50 година. Оно се прилагођава месним приликама, и у томе се

с једне стране огледа његова рационализација. С друге стране његова рационализација се огледа у постепеном примењивању пчеларских тековина модерног светског пчеларства.

Рационализација карловачког пчеларства датира од времена, када је у Карловцима почео да пчелари професор карловачке гимназије Јован Живановић (1841—1916), отац рационалног пчеларства у Срба. У карловачком пчеларству можемо у свему разликовати два периода пчеларења: а) период примитивног пчеларења (пчеларење са плетарама) и б) период рационалног пчеларења (пчеларење са модерним кошницама).

Живановићева положена кошница, названа „американка“ (16 оквира, величине 26×27 см.) прва је модерна кошница, којом се почело пчеларити у овоме крају. Она у овоме крају највише карактерише период рационалног пчеларења све до данас.

У периоду рационалног пчеларења почело се уводити у праксу и путовање са пчелама са паше на пашу („на осовини роди мед“). Живановићева кошница је врло погодна за путовање са пчелама.

Кад се појавило више рационалних пчелара у овоме крају, почело се водити рачуна и о размештају кошница по околини, како би се избегла пренатрпаност у уском реону. Главни пчелињаци: пчелињак Јована Живановића (око 300 кошница); пчелињак Ђуре Ладњака (око 150 кошница) и пчелињак Косте Николића (око 150 кошница), били су удаљени један од другог око 4—5 километара. Иван Маширевић, професор-катихета сремско-карловачке гимназије, и ученик Јована Живановића, држао је свој пчелињак (око 60 кошница) изван вароши, у своје винограду близу Стражилова, где је у идили карловачке околине састављао своја „Писма о пчеларству“ (Издање „Матице Српске“ у Новом Саду, 1898, год.), у којима је на леп и поетичан начин пропагирао рационално пчеларство у духу Јована Живановића.

Данас више нема тих великих пчелињака, јер су њихови власници умрли (Маширевић 1912 год.; Живановић 1916; Николић 1929; Ладњак 1930), а нико их у пчеларству није наследио. Садашњи мали пчелари и почетници не боје се пренатрпаности; али и они пазе на распоред кошница у околини, јер и они гледају да што боље исцрпе сваку пчелињу пашу у околини.

Велики мајстор у искоришћавању сваке пчелиње паше у ближој и даљој околини Карловаца био је, у млађе своје дане, пчелар и економ Жарко Живановић, син професора Јована Живановића. Он је пре свега узорно одржавао велики пчелињак свога оца. Путовао је са пчелама на све стране и вешто обављао све послове на великом пчелињаку, тако да се он и данас сматра као најбољи пчелар у овоме крају. Али у најновије време он је престао да пчелари.

Садашњи карловачки пчелари покушавају да примене појединости из најновијих метода светског пчеларења. Тако су у последње време прављене пробе са различитим системима кошница. Ја сам у својој пракси већ неколико година испитивао вредност кошнице са једнаким плодиштем и медиштем (11+11 оквира величине 33×25 см.), па сам нашао да је ова кошница више погодна за сталне пчелињаке (који не путују), него за пчелињаке који путују. За пчелињаке који путују практичнија је **положена једносратна кошница**. Таква је „американка“ Јована Живановића или положена једносратна кошница са 18 оквира (величине 33×25 см.), коју сам ја комбиновао према „американци“ Јована Живановића, и према кошници настављачи (са једнаким плодиштем и медиштем). Ову меру оквира (33×25) имала је и кратка једносратна кошница, којом је пчеларио Коста Николић. Ја сам по угледу на американке кошнице узео раван кров. Кошници са једнаким плодиштем дао сам помично дно, а једносратна кошница је засада остала са непомичним дном.

Све ове кошнице подлеже још и даљем усавршавању, и изгледа ми да ће се на карловачким пчелињацима развијати у главном две врсте модерних кошница: а) **кошнице сталних пчелињака**, као нпр. кошница са једнаким плодиштем и медиштем, и б) **кошнице путничких пчелињака**, као нпр. положена једносратна кошница, или американка Ј. Живановића. Онај пчелар, који буде пчеларио са обе врсте кошница треба да пази, да му обе врсте кошница имају оквири исте величине.

У Срем. Карловцима почело се развијати у новије време и пчеларење на **ројеве**, о чему ће поближе бити говора у даљим одељцима Пчеларењем на ројеве Коста Николић је стекао леп иметак.

Овом приликом дужност ми је да истакнем, да је професор Јован Живановић, рођени Карловчанин, био не само највећи и најнапреднији пчелар у Карловцима и околини, већ да је он био и један од најрационалнијих пчелара уопште. Он је био и велики пропагатор рационалног пчеларства међу Србима и Хрватима. Његови радови из области пчеларства познати су свима нашим старијим пчеларима (Српски пчелар I. Н. С. 1879; **О запањању талијанских пчела**. Београд, 1884; **Мали одломак из мојега пчеларскога живота и београдска пчела туђица**, Нови Сад 1884; **Жаока и отров пчелињи**, Нови Сад, 1893; **На осовини роди мед**, Пчеларска библиотека I. Срем. Карловци 1896; **О меду**, Пчел. библ. III. Ср. Карловци, 1897; **Американка**, Пч. библ. V. Ср. Карловци 1898; **Пчеларење линебуршких пчелара с плетарама**, Пч. библ. VII. Ср. Карловци 1899; **Какве нам требају економске школе?** Срем. Карловци 1904; **Како стојимо данас са партеногенезом у пчела?** Ср. Карловци 1909.)

Осим тога Живановић је основао „Српску пчеларску задругу у Руми“ (13/25 августа 1898 г.), која и данас постоји, а још пре тога покренуо је пчеларски лист „Српски Пчелар“ (1. окт. 1896. г.), који је после Ј. Живановића излазио под уредништвом г. проте Ђорђа Коларовића, а затим под уредништвом г. Косте Сеперовца, који га и данас уређује.

Благодарећи целокупном пчеларском раду професора Јована Живановића, ми данас Сремске Карловце сматрамо колевком рационалног пчеларства у Срба и Хрвата.

(Наставиће се).

Витомир Јовановић, Крагујевац.

$8^m | m.$

Шта значе ових $8^m/m$, нашта нас они опомињу у рационалном пчеларству? — Запитаће многи пчелари. Ево одговора:

Ма који модел кошнице био, и ма чији систем кошнице био, у њему морају поред неустаљених постојати заједничке устаљене коте од $8^m/m$ и још неке друге.

Реч ката је француског порекла (Côte). У недостатку наше речи истог значења она је продрла у наш речник. У топографији она бројем у метрима означаје надморску висину. У грађевинарству, и у опште на стручним цртежима за поједине индустријске и занатске израђевине, ката означаје извесну висину па и ширину, дубину, дебљину и т. д. од које су у зависности остале висине, ширине, дубине, дебљине и др.

Поменули смо, да у упоређењу разних модела и система кошница имамо незаједничких (неустаљених, посебних) и заједничких (устаљених) ката.

Разноликост модела и система кошнице у погледу њене кубатуре створила је специјалне (посебне) коте у свакој таквој кошници. Будући нам није намера да овом приликом описујемо разнолике кошнице (и њихове специјалне коте) ми ћемо се задржати на устаљеним (заједничким) катама свију у опште кошница са покретним саћем. На то нас упућује стечено искуство при посматрању знања многих пчелара, да се о општим устаљеним катама врло мало зна, а још мање пише. И није чудо што се дешавају кардиналне грешке при изградњи кошница.

Да, да, мало се пише, стручно описује, каква треба да буде кошница. Сем словеначких пчеларских писаца ни један други писац није дао у својој књизи стручни цртеж (скицу) кошнице, по којој би се могла тачно израдити кошница. Као

последица тога дешава се, да се по једној погрешно израђеној кошници, узетој за мустру, израђују многе и погрешне кошнице. Та неједнакост, управо нетачност у изградњи кошница, доводи пчелара до очајања. Колико пута само пчелар зажели да му добра пчелиња паша помогне да замени своје старе кошнице новим, прецизно израђеним, не жалећи да по том старе, непрецизно израђене кошнице излупа и употреби као обично дрво за гориво.

Вратимо се на сталне заједничке коте код свију кошница са покретним сањем.

А) Коте од 8m/m

а) Од унутрашње стране (дувара) кошнице па до спољне стране бочне дашчице оквира празан простор представља ходник за пролаз пчела, који греба да је широк тачно 8m/m. Ни више ни мање!

Јер ако је овај ходник ужи при вађењу оквира из кошнице и враћању ових у кошницу, пчелар ће гњечити пчеле. Гњечењем пчела у узаном ходнику, поред губитка у погинулим пчелама, ствараће се пчеле насртљивијим, а пчелар ће од таквих пчела имати много више убода. Још нешто. Ако такви ходници буду ужи од 5m/m пчеле ће покушавати да својим лемом споје оквире са кошницом. Тај лем отежава вађење оквира и захтева утрошак времена око његовог скидања са оквира и унутрашњих страна кошнице. Ако је, пак, овај ходник шири од 8m/m пчеле ће га целог воском испунити. На тај начин пчеле ће оквир спојити са унутрашњом страном кошнице, стварајући тиме оквир непокретним или тешко покретним, што ће такође гњечити пчеле и отежавати рад око вађења оквира и трошити време на скидању воска са оквира и саме кошнице; б) Између горње површине оквира у плодишту и доњих површина оквира у медишту треба да постоји хоризонтални ходник од 8m/m висине за пролаз пчела. Ни виши ни мање из разлога наведених под а);

в) Између горње површине оквира у плодишту и медишту и доње површине дрвеног поклопца којим се покривају оквири по завршеном раду треба да постоји хоризонтални ходник од 8m/m висине за пролаз пчела. Ни више ни мање из разлога наведених под а). Између поклопца и крова кошнице мора бити дубљи ходник, који се лети може искористити за оставку бележника (дневника) о тој кошници, гушчијег пера, парчета материјала за димљење и др, ситнијих потреба; и

г) Крајеви оквира на којима се оквири наслањају на усеке у кошници треба да стоје на блеханим пантликама, којима су усеци оковани. Овим се пантликама стварају ход-

ници за пролаз пчела од 6 до 8m/m дубине. Ови су ходници веома практични јер они спречавају гњечење пчела приликом померања оквира у кошници.

Б) Остале сталне коте.

а) Од горње површине патоса у кошници па до доњих површина оквира у плодишту треба да постоји хоризонтални ходник од 15m/m за пролазак пчела. Лети на патосу има доста пчела које би оквири гњечили при вођењу из кошница и повраћају у кошницу. Мале хумчице смешаног лема и воска, залепљене на патосу, не задају пчелару посао. Оне служе као степенице са којих пчеле прелазе на оквири; ове се хумчице обично налазе у кошницама чија пчелиња друштва имају већи нагон за изградњу саћа и донос лема.

б) Од средине једног оквира до средине другог оквира, с којим се додирује, растојање треба да износи 36 до 38m/m у плодишту.*) Ни више ни мање. Да ли ће ово растојање бити 36, 37 или 38m/m у томе се разликују мишљења стручњака светског гласа. У томе неће погрешити пчелар ако устали растојање од 36m/m, које је највише заступљено. Ако је ово растојање мање од 36m/m пчеле ће се спорије развијати, јачати бројно; ако је ово растојање веће од 38m/m у плодишту пчеле ће између оквира израђивати заперке (неправилне мале међусатове).

Да се потпуно заштити двострано радиличко и трутовско саће горња летвица оквира, као заштитница овога саћа, треба да је широка 25 до 26m/m. Између саћа треба да постоје вертикални ходници од 10 до 13m/m. Тако, узев у обзир ове ходнике растојање од средине једног до средине другог оквира треба ипак да буде растојање од 36 до 38m/m. Сталност ових растојања одржава се многим помоћним средствима: ексерчићна, лименим пантликама, савијеном жицом, дрвеним додацима са стране оквира, нарочитим лежиштима (усецима) на месту где висе оквири у кошници. Од свега овога најпрактичнији су у сваком погледу стални нераздвојни размаци, које чине проширене (при изради) бочне дашчице од 36—38m/m у свом горњем делу (само у горњој трећини висине). Оквири са овако широким бочним дашчицама називају се Хофманови по америчком пчелару Хофману. Данас ови оквири су постали саставни делови Дадан Блатове, Лангстрот-Рутове и Дадан-Рутове (Џембо) кошнице**)

Много хваљени блехани (американски) размаци нису практични. Услед улубљивања лима сужава се потребно растојање од средине једног до средине другог оквира. Ово

*) А и у медишту изузев случаја при употреби секција — боксеса.

**) Касније, уз приказ Дадан-Рутове кошнице, донећемо и слику Хофмановог оквира.

растојање се сужава услед тешкоће да се прикивањем ових размака на оквире потпуно прикују у једном правцу. Обично се ови блехови искриве у прикивању и у кошници, услед тешкоћа у тачном прикивању, омицањем закаче један за други. То закачивање умањује потребно растојање између саћа, и отежава вађење оквира.

Кошнице мога краја.

Дозволите да Вас уведем само мало у натпис! Ја не мислим овде на мој крај у ширем смислу, јер га с обзиром на пчеларство и не познајем детаљно. Ограничићу се само на моје село, јер би оно могло бити типично за овај крај.

Оно, ми баш нисмо тако на гласу с пчеларством, колико бисмо то могли и требали бити. Око 600 домова са 6000 јутара земље, могло би да има више пчелара и пчела него што има. Шга вам је то око 200 комада суда и око 8 пчелара?! Једна кошница на 30 јутара! Некако се то код нас пчеларство не сматра озбиљном граном пољопривреде. Колико заблуде! Али тек, може се и код нас говорити о пчеларству у толико пре што је код нас у главном све рационално, ако већ у самом пчеларству са покретним саћем лежи рационалност. Има до душе међу нама један, а да га и именујем, стари деда-Добро Митровић, који већ 50 година пчелари са обичним плетарама, смем рећи наш Линебуржанин, рационалан бар у толико, што познаје пчелу, њен живот, цело њезино природословље, и ако није ни једног ретка прочитао. Али је то ипак све мало, очајно мало.

А има вам код нас свих врсти кошница. Јер нема готово пчелара, који не би знао нешто или додати или одузети ком познатијем систему кошница. Почетници су обично под сугестијом својих „учитеља“, но то је опасно за почетника; јер сваки „учитељ“ нахвали „свој систем“, а ученик опет, кад се окуражи оружати се потписом пчелара, дода или одузме нешто систему својих учитеља, те ти тако и он створи „свој“ систем. И тако вам могу рећи, да код нас нема уопће чистих, оригиналних, познатих система: Ђерзонки, Живановићевки, Бараћки, Герстунговки итд., него вам је то све модификовано, неки „Made in Bobota“, једно шаренило,

Плетара је најслабије заступљена. Осим у деда-Добре, видео сам још у шумара Николе Јоџића 4—5 плетара, а у другог кога не знам има ли једна или ниједна. А била је то до пре својих четрдесетак година једина домаћа кошница. И мало у којој кући, да нећете наћи празних плетара, а то је знак, да је пчеларство, док је још било примитивно, овде

било добро одомаћено. Пчеларством су се у оно доба бавили обично старци и сваки је себи сам правио и кошнице. У ту сврху су се обично служили „белом лозом“, а то је лоза од дивљег хмеља; ређе су употребљавали рогоз, а сламу уопће не. Кад у јесен рано или у лето касно удари добра паша, било је често потребно подметати под њих тзв. подметаче, јер су пчеле дограђивале саће; а то су били широки обручеви од истог материјала. Неки су копали и рупе под њих. Плетара је споља облепљена. Неки је лепе блатом, али је боље, као што неки чине, облепити је балегом говеђом, помешаном с просејаним пепелом. Балегом с пепелом је сувља, топлија, лакша и чвршћа. Понеки углаве 2—3 прутућа попречно, да саће ствоји чвршће. Главни посао око плетара је ројидба, и то што издашнија, у чему је налажен први главни успех; после ројидбе подрезивање а најзад гушење сумпором. Наравно да се ту није могло говорити о чистом меду, било какве светле боје, још мање о меду по врстама: багреновцу, липовцу итд., али је за то код оних, што не разумевају, тај мед сматран за прави, чист мед наспрам оног меда из сандука.

Кошница са покретним саћем је прво виђена пре четрдесетак година у пок. учитеља Метикоша, тако причају његови ђаци, а тако ми прича и сам тата Станко, који је са удивљењем гледао ту чудну кошницу (Живанов. американку) не знајући, да ће и он за коју годину са плетара прећи на американке па да после чини покушаје и са другим моделима. Коста Чарнојевић, отац вредног пчелара и друга Стевана, доселивши се овако из Барање заједно са својим пчелињаком, дочекан је овде од домаћих пчелара са подсмехом, јер и у њега су биле американке. Дакле ова двојица су били први рационални пчелари у нашем селу. И видите, читавих 40 година је требало, да се код нас ишчаури 5—6 пчелара, а крај је — нема сумње — медородан. Шта мислите, колико ја ту пропало блага, колико протраћено дана, колико проплакано ноћи!? Јер кад се ми нисмо тужили на оскудицу, кад у нас не беше тешких времена?! И хоће ли за нас на селу бити уопће икада лака живота? Ко и сад почне, за пар година ће рећи: у добри час. Неће никада летети печене шеве, али ће нектара у цвећу увек бити више, него што ће га моћи ма колики број пчела сабрати.

Преглед свих система, којих има на оvd. пчелињацима, ја вам готово не бих умео дати. Први и основни је модел Живановићева американка, но ње ћете сада једва гдегод наћи. Друг Чарнојевић их је све преоправио, скративши их на 12 оквира и додавши им исти такав наставак као медисте и необично се хвали њима. Пре пар година необично се одушевљавао Антониолком (широкониском), но признаје да није постигао жељени успех, па сад повисује плодиште. У Уроша Прокина су Американке Живановићеве по узору на

Чарнојевића. Задовољан је. У Тата Станка има Жив. Американки, има Антониолки, и Ђерзонки, које он зове Шифонерке (од остраг се отварају). И Волић се не одушевљава Антониолкама, више је за Герстунгов систем, па га дотерује на своју руку, и нада се успеху. У лугара Николе Јоцића (шума Гуња) лепо је уређен пчелињак, код њега ми упадају у очи Дадан-блатке. Одушевљен и верзиран млад пчелар, штета што мора да уступа место на пчелињаку својој вредној домаћици, јер просто мора да краде време за њих, будући је много обвезан својим дужностима. Осећа се захвалним учитељу Брковићу за познавање пчела и пчеларства; има и за што, јер се не тужи на успех.

Дакле као што видите-шаренило. Али закључујем, да постоји тежња ка већим настављачама, и ако не могу да предвидим, који ће систем однети „record“. Но сумњам да би и у самом моме крају завладао једном један Standard.

Не могу а да не споменем труд пчелара Волића око изналажења разних практичних направа за сеобу, вентилацију, прехрањивање итд., тако да је сваки његов сандук снабдевен са свим тим практичностима, с којима је уједно лако радити. Као изучен столар удеси сваки сандук без икакве сувишности, са што мање губитка на материјалу.

Један, овако опћи поглед на пчелињаке мога села, даје вам и слику пчелињака целог овог краја, и изгледа, као да смо у стању еволуције у погледу система кошница. Незнам да ли би томе требало дати неки правац, или пустити ствар саму себи, па — шта се излеже? Код нас се, изгледа на све стране експериментише и то експериментише свако на своју руку; не би ли било згодно, кад бисмо макар овде свели експериментисање на једну мању меру? За што не би они, који се хвале, да добију просечно 40—50 кг. меда од једне кошнице, изнели у листу, али тачно и јасно: какав систем кошница имају, каква је паша њихова краја, и како пчеларе? Не смемо бити љубоморни на почетнике. Они који су експериментисали и стекли искуство, нека им не остане закопан таленат, него нека и другога несребично окористе готовим искуством.

А ако се наши пчелињаци буду разликовали системом, не чини ништа, само ако се буду изједначили успехом.*)

Стеван Кнежевић.

---

*) Добро би било кад би из сваког среза добили један допис у ком би се описало какова је паша и кад је главна паша; са какoвима се кошницама пчелари, који је систем кошница највише уведен које кошнице дају највише меда.

УРЕДНИК.

Марјан Ж. Стоиљковић,
Пчелар Алексинац.

Пречишћавање меда.

Као што знамо, мед спада у ред деликатеса, кога ми пчелари морамо из наше произвођачке руке пружити потрошачкој публици у таквој опреми да блиста — те да купца привлачи не само његова природна чистоћа већ и укусна опрема.

Ништа није тако неугодно оку — него видети на тргу мед опремљен у ма каквом лонцу па макар и у теглама — а сав је мутан, труњав од одпадака саћа, лема и др. — Таква опрема даје веома неугодан и мучаљиви утисак посматрачевом оку, а и сам потрошач губи вољу на куповину таквог меда — или му се даје прилика да му цену при пазару убија — а дотични произвођач пчелар у том случају нема правдајуће — убедљивих разлога да своју овако лоше опремљену робу брани и препоручи, већ просто „капитулира“ пред по неког иначе дрског и убедљивог купца те му уступи такав мед пошто он хоће! — Овако пролазе нарочито примитивни пчелари са својим т. зв. „муљаником“ — а делом и они, који свој центрифуговани мед не пречисте.

Познато је да када се мед испреса центрифугом тада се једновремено процеђује кроз нарочито за то удешена сита, али ипак у меду заостају многи ситни отпадци од саћа, лема и т. д. те је мед често мутног изгледа и нема оне јасне бистрине која треба да одаје сјај и да годи оку — па макар га процеђивали кроз више дупло удешених сита ипак неће добита жељени сјај и бистрину, — зато је веома потребно да се мед после истресања — „цеђења“, пречисти (филтрира) и то:

а) Природан начин пречишћавања.

Све напуњене судове са медом — нужно је изложити сунчаној топлоти ради пречишћавања, тада се мед загреје и разреди и сви лакши отпадци и труње испливаће на површини у виду пене, коју треба марљиво скидати кашиком. То понављати док се пена појављује, а када престане — мед је прозрочно чист — пошто су и сви тежи отпадци пали на дну суда као талог. — Овако се поступа лети, али доцније при јесени, то већ иде теже, зато да би чишћење ишло брже, судови са медом морају се држати у топлој просторији ближе топлој пећи или чак и на штедњаку прогрети.

б) Вештачко пречишћавање.

Овај начин убрзава пречишћавање меда топлом водом са нарочитим „филтр-апаратом“ од белог лима које се састоји

из дуплих зидова, па у унутрашњи део сипа се мед, а између зидова врела вода га левкастој рупи одозго где су зидови лемљењем затворени да се не би врела вода брзо хладила. — Дакле, загревањем врелом водом мед се разжије и убрзава таложење чвршћих делова на дњу канте а лакши отпадци испливају на површину у виду пене, пену скидати више пута кашиком — па пошто се мед дсбро буде сталожиио, тада се преточи на славину која прелази са унутрашњег зида канте где је мед па кроз део вруће воде са спојем за спољни зид. — Славина је намештена на 1—2 см, више од дна унутрашњег дела канте а то зато, да би се сав талог од чврстих састојака задржао испод отвора за отакање — те чист мед био оточен а талог остао доле. — Овај заостали талог као и скинуту пену треба разжиђати са нешто воде па дати пчелама на прераду. — На овај начин сав се мед префилтрује и разлије у угодне судове на чување до указане употребе или продаје.

Овакав „филтре-апарат“ веома је корисна и и практична ствар кога треба да има сваки увиђаван пчелар. — Апарат не треба да је велике запремине већ за 15—20 до 30 кгр. меда и треба да је ужи а дубљи те како би се унутрашњи део брже и равномерно загревао врелом водом па мед разжиђавао, сталожиио и бистрио.

Ко има канту за продају меда која је такође снабдевена са славином за отакање тај се може и са њоме корисно послужити за пречишћавање меда, како по начину под а, тако и под б, с' том разликом што да би се извео начин под „б“ напуњена канта са медом спусти се у казан са водом онајлак се загрева и када се довољно загреје мед сталожии и опени, тада се канта извади из казана мед оточи у други суд — па се тако понавља док се сав мед пречисти, — само је ово прилично приметан посао — а са „филтре-апаратом“ то иде лакше, брже и врло практичније.

ПЧЕЛАРСКИ РУЧНИ ВЕЗ.

Данас често чујемо упуте: „спојмо лепо са корисним“ — а пчеларство је прави идеал кога треба вазда имати на уму и приводити ка делу!

Пчеларство је наша разбигрига, пчела је стадо сиротиње, — пчела даје и меда и хлеба, — пчелица је пример вредноће реда и рада, и та наша миљеница, заслужује да је вечито славимо и да се дивимо њеној марљивости и вредноћи — на том примеру да јој следимо!

Из многоврских трукерајских шаблона за ручне женске везове видимо красне примерке — али из области нашег

омиљеног пчеларства нисмо запазили баш ништа, премда би везови из области пчеларства „у слици и речи“ украшавали наше домове, били потстекачи и пропагатори међу светом, који љуби и воли да има „лепо спојено са корисним“!

Иницијативом мога мужа Марјана успели смо заинтересовати некоје творнице о производњи шаблона за ручне женске везове из области пчеларства те је наш брат Рус — г. Макс Портној из Дебељаче (Банат) посетио наш пчелињак и по датом му примерку израдио шаблон из области пчеларства, што сам ја пренела на платно (види слику).

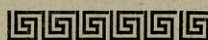

Док нам пошљу више разноврсних шаблонских примерака то ћу још лепше приказати нашу пчелицу на ручном везу љубитељима пчеларства за украс својих домова.

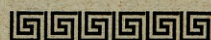
Од дана организовања наше успешне пчеларске изложбе октобра 1931. год. ја сам вазда пчеларски помоћник моме мужу, те праксом на нашем пчелињаку уз песмицу вредних пчелица упозната сам са њеним интересантним радом и животом, и посматрам их како од зорице ране до мрклогла мрака уз миловзвучну песму хитро раде без станка и санка. Нека неодељива воља привлачи да што чешће завирим код кошница посматрајући како ти наши многобројни мали живи аероплани довлаче златно жути мед у „њихове амбаре“ кога ми ревносно разливамо у наше ћупове и претварамо у динаре!

И тако — уз миловзвучно брујање злаћаних пчелица — певам и ја, и везом преносим на платну ту златну рајску буницу „спајајући лепо са корисним“.

Ружица М. Стојиљковић
пчеларица.

Друштвене вести.

Пчеларско друштво „Војводина“ у Новом Саду.

После ослобођења у Новом Саду основано је пчеларско друштво „Војводина“ коме је била задаћа да у Војводини шири рационално пчеларство. Друштво је почело лепо напредовати, а у листовима који су у Новом Саду излазили налазили смо извештаје о раду друштва. Кад је дошло неколико слабих пчеларских година и напредак друштва запео је, а стицајем других прилика друштво није могло показати већи напредак у своме раду у Војводини.

Нови Сад је седиште Дунавске бановине, па треба да буде средиште свих привредних струка, с тога су пчелари у Новом Саду одржали две конференције у септембру и октобру на којима су решили, да пчеларско друштво почне активније радити на ширењу и унапређењу рационалног пчеларства. У недељу 4. децембра о. г. на врло лепо посећеном скупу одржао је г. Коста Сеперовац предавање о кошници. После предавања поведени су слободни разговори о оним системима кошница, са којима се у Новом Саду пчелири. А у току зиме одржаће се још које предавање.

На овом састанку говорено је и о раду пчеларских друштава у Војводини и закључено је, да пчеларско друштво „Војводина“ заједничким радом са „Српском пчеларском задругом“ у Руми ради на ширењу и унапређењу рационалног пчеларства. Преговори повешће се за неки дан, а о закљученом споразуму известиће се сви пчелари посебном објавом у „Српском Пчелару“ и другим листовима. Сви држављани Југославије могу постати чланови пчеларског друштва „Војводине“ у Новом Саду и „Српске пчеларске задруге“ у Руми.

Наша је жеља да се сви пчелари у Војводини уједине с тога овим путем позивамо све пчеларе, да приступе у нашу заједницу па да сви споразумно радимо на ширењу и унапређењу пчеларства у Војводини. С. М.

Међународни пчеларски конгрес у Паризу.

Од 16—23 јула о. г. одржао је Међународни пчеларски конгрес и годишња скупштина „Apis“ клуба. У име Југославије на конгресу су суделовали г. Светозар К. Ђорђевић председник и г. Др. Звонимир Босек подпредседник Савеза Југословенских пчеларских друштава.

Сва предавања на конгресу могу се у главном поделити на научна и практична. Скоро сва предавања била су са пројекцијама, што је олакшало схватање самог предавања. Од научних предавања од општега интереса била су:

1. **О заразном проливу код пчела.** — Dr. Moreaux Nancy.

2. **Узроци неких заразних болести код пчела.** — Dr. Mamele проф. Сорбоне Париз.

3. **О употреби хлоропикрина за чување празног саћа против пчелињег мољца.** — Jaubert, хемичар, Париз.

4. **О штетном дјелству разних арсеникових препарата за прскање воћа против инсеката.** — Conte. Dr. Zappi Reccordatti — Италија.

Овде је била живље расправљање а констатовано је, да прскање утиче штетно на пчеле. Од јачине чорбе зависи и величина помора пчела, а то зависи и од времена кад се прскање врши. Закључено је, да се умоли Министарство пољопривреде за издавање наређења, да се прскање воћа врши три пута: пред цветање, го прецветавању и кад се плод заметне. То је довољно за осигурање рода, а за пчеле умањена је опасност тровања.

5. **Питање модалитета санитарне полиције за пчеле у разним државама.** — Др. Mamele проф. Сорбоне Париз.

6. **Болести пчела.** — Др. Моргенталер проф. Берн Швајцарска. — Ово предавање са великим интересовањем очекивали су сви делегати. Предавач доказује, да су болести постојале одавно нпр. Аристотел говори о болестима и пре-

поручује неке мирисаве траве; побија мишљење, да се пчелиња куга јавља кад легло умре нпр. од зиме. Носема не долази услед разног прихрањивања пчела, морају доћи клице болести. Побиа мишљење, да пчелиње болести изазивају разни опити, модерне кошнице, селекција матица, храна и др. сад је веће интересовање и већа размена пчела, па се тако шири размена из једне земље у другу, Најопаснија је болест акарапис, која се раширила од Мадрида до Москве. За Југославију тарди да није заражена овом болешћу, док је Аустрија заражена. Ова се болест лечи Троровом методом али он препоручује Швајцарски начин, да се кошница у вече затвори и уништи, а сопственику даје се једна накнада. Најбоље је у пограничним местима издвојити пчелињаке на неколико километара од границе, да пчеле не долазе у додир са суседним. Завести најстрожију санитарну контролу над пчелама у свима граничним местима. Конгрес је закључио, да Др. Моргенталер уз сарадњу спремних лица спреми за идући конгрес нацрт законских мера за сузбијање пчелињих болести, и да се замоле све владе да у своје законодавство унесу, ако то није већ учињено.

Од практичних предавања Др. Baseill демонстрирао је са новим типом бежалице. — Е. Graham Brutt, изнео је како Министарство пољопривреде пропагира потрошњу меда, мед се набавља само преко пчеларских организација и ставља са етикетама Мин. Пољопривреде, да је мед чист природан. Уведене су медене недеље. Трговцима на велико одређена је цена по којој ће га куповати и продавати.

Др. Џон Андерсон одржао је предавање о начину пропаганде за већу потрошњу меда као хране и лека. — М. Е. Vaudu (Париз) држао је предавање: Практичан начин за изналагање шећера у меду помоћу ултравиолетних зракова. — М. D. Escalera (Шпанија). Како се из кошнице извади мед без истресања. Ако се ово обистини биће од великог значаја за практичне пчеларе. Ово ће се практично приказати 1935 год. на међународном конгресу у Шпанији.

Било је још предавања о пчеларству у Француској, Италији и Шпанији.

Осим тога посећено је неколико пчелињака и показано је више врсти кошница са којима се пчелари у Француској.

Upotreba meda u kućanstvu.

Sabralo i uredilo Pčelarsko društvo u Vukovaru.

Пре кратког времена изашла је ова књижица, која је намењена не само пчеларима него и непчеларима а особито нашим домаћицама. У књизи се говори, како се мед може у кући употребљавати с тога је она на више одељака поде-

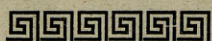

љена. 1. Мед као лек; 2. Пециво са медом. 3. Медени ликери. 4. Медено вино. 5. Медна ракија. 6. Медно сирће. 7. медицина. 8. Укухавање воћа с медом и 9. Медени салонски бонбони. Из садржаја види се, да се мед може на разне начине у кући употребљавати.

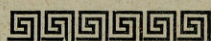
Чланови Пчеларског друштва у Вуковару изнели су у књижици само оно, што су сами лично опробали, и само најлепше рецепте штампали су, с тога гарантирају, да ће се сви колачи и све остало лако и сигурно извести.

Пчелари се ту же, да наш народ слабо троши мед у кући, а како ће трошити кад су слабо знали мед у колачима употребити. А многи не знају, да се за укухано воће (дунст) може мед место шећера употребити. А оно што се у пчеларским листовима говори о употреби меда у кући није могло задовољити ни пчеларе, а непчеларима и домаћицама остало је готово сасвим непознато.

У овој књижици сваки ће наћи лепо и јасно изложено упутство, како ће мед употребити. Цена је књизи врло мала, да је сваки може врло лако набавити. Пчеларско друштво ставило је малу цену с тога, да би ова књига што више продрла у наш народ. Цена је багателна а ми препоручујемо нашим пчеларима нека сваки набави десетак књижица и разда непчеларима, па ће то бити лепа пропаганда за употребу меда у кући.

Разно

Црвени крст и пчеларство. У „Гласнику Црвеног Крста“ 9 и 10 свеска о. г. изашао је врло леп чланак „Црвени Крст и пчеларство“ од г. Свет. К. Ђорђевића претседника Савеза Југословенских Пчеларских Друштава. У чланку је истакнуто, да Црвени Крст и пчеларство имају један циљ да оплеме своје чланове уливајући им милосрђе и љубав према ближњем. Поред тога наведено је, да мед одмах прелази у крв и стога је одлична храна особито за малокрвну и слабуњаву децу. Наша је жеља да не остане само на овим лепим речима, него би требало да Црвени Крст својим члановима које шаље на летовање, даје дневно за доручак и ужину хлеб са медом и да препоручи старијима бављење пчеларством.

*Умољавају се чланови да дужну чланарину
уплаше до конца 1932 године.*

Цене огласима у „Српском Пчелару“: Оглас на целој страни: једанпут стоји 60 Дин; трипут за 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније. — Оглас на пола стране: једанпут стоји 30 Дин; трипут 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније. — Оглас на четвртини стране: једанпут стоји 20 Дин.; трипут 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније. — Оглас на осмини стране: једанпут стоји 15 Дин.; трипут 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније.

Ко жели да купи старија годишта „Српског пчелара“ година 1924—1930. нека пожури са наруџбом, јер се налази још мали број комплетних годишта. Цена је за свако годиште 20 динара. Новац се шаље унапред или се лист шаље на надоплату. Поруџбине и новац треба слати „Српској пчеларској задрузи“ у Руму.

Власник и издавалац „Српска пчеларска задруга“ у Руми.

Чланарина је за чланове утемељаче једаред за увек 100.- Дин., а за редовне чланове 30.— Дин. годишње. Редовни чанови добијају лист бадава, а утемељачи плаћају годишње за лист 15.— Дин. Претплата је за нечланове 30— Дин. годишње а плаћа се унапред за целу годину.

Претплату и огласе треба слати „Српској пчеларској задрузи“ у Руму Рукописе, питања, књиге, листове у замену и рекламације (потраживања недобивених бројева) треба слати уредништву. „Српског пчелара, у Земуну.